



BREDE SCHOOL CASTEREN
ST.-JANSSCHOOL



Anti-pestprotocol

EEN VREEDZAME AANPAK VOOR EEN VEILIGE SCHOOL



Inhoud

1. Definitie van pesten
2. Doel van het anti-pestprotocol
3. Preventief anti-pestbeleid
4. Signaleren van pesten
5. Handelen naar aanleiding van eerste signalen
6. Aanpak pestgedrag

1. Definitie van pesten

Pesten is systematisch en herhaald gedrag dat bedoeld is om een ander pijn te doen, fysiek of mentaal. Het onderscheidt zich van plagen door een machtsverschil en de intentie om schade aan te richten. Pesten kan verschillende vormen aannemen, zoals verbaal, fysiek, relationeel (buitensluiten), en digitaal pesten.

2. Doel van het anti-pestprotocol

Dit protocol is gericht op de volgende doelen:

- Het voorkomen van pestgedrag (preventief beleid).
- Het tijdig signaleren van pestgedrag en het aanpakken ervan.
- Een veilig schoolklimaat bevorderen waarin respect en samenwerking centraal staan.
- Ouders, leerlingen en medewerkers betrekken bij een gezamenlijke aanpak tegen pesten.

3. Preventief anti-pestbeleid

De school hanteert **Vreedzaam** als basis voor sociaal-emotioneel leren en het voorkomen van pestgedrag. In het programma Vreedzaam wordt onder meer ingegaan op de spanning tussen het recht hebben jezelf te zijn, maar ook de plicht hebben om ervoor te zorgen dat ieder ander ook zichzelf kan zijn. In de lessen wordt expliciet ingegaan op pesten, plagen en wat dan te doen.

De school gebruikt vragenlijsten om het sociaal-emotioneel functioneren en de veiligheidsbeleving van leerlingen te monitoren en versterken. De leerkrachten van groep 1/2 maken gebruik van een observatielijst van Mijn Kleutergroep om de individuele ontwikkeling in beeld te brengen. De leerkrachten van groep 3 t/m 8 gebruiken daarvoor de vragenlijst van Leerling in Beeld. Vanaf groep 5 vullen ook de leerlingen een vragenlijst in. De resultaten worden geanalyseerd op individueel, groeps- en schoolniveau, waarna passende interventies worden ingezet.

4. Signaleren van pesten

Het signaleren van pesten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, leerlingen en leerkrachten. **Ouders** zien en spreken hun kind thuis in een vertrouwde omgeving en kunnen veranderingen in gedrag, emoties of schoolbeleving opmerken. **Leerlingen** bevinden zich dagelijks in de klas, (als mediator) op het schoolplein en daarbuiten, en weten vaak als eerste wat er speelt binnen de groep. **Leerkrachten** hebben zicht op de dynamiek in de klas, observeren interacties en houden toezicht tijdens pauzes. Door deze drie invalshoeken te combineren, krijgen we een volledig beeld van mogelijke peestsituaties en kunnen we snel en effectief ingrijpen waar nodig. **Daarnaast worden incidenten geregistreerd en geanalyseerd. Ook hierin kan een patroon zichtbaar zijn wat op een mogelijke peestsituatie kan duiden.**

Signalen bij het gepeste kind:

- Blauwe plekken, gescheurde kleding, verlies van eigendommen.
- Angst om naar school te gaan, buikpijn of hoofdpijn zonder medische oorzaak.
- Verstoord eet- of slaapgedrag, zoals slecht slapen of minder eetlust.
- Onverklaarbare stemmingswisselingen, zoals prikkelbaarheid of regelmatig verdrietig zijn.
- Verlies van zelfvertrouwen, zich stilletjes terugtrekken.
- Weinig contact met klasgenoten, eenzaam gedrag.
- Zoekt vaker het gezelschap van volwassenen en vermijdt leeftijdsgenoten.
- Wordt plotseling niet meer uitgenodigd voor speelafspraken of feestjes.
- Veranderingen in schoolprestaties of concentratieproblemen.

Signalen bij de pester:

- Wil altijd de leiding nemen en duldt geen tegenspraak.
- Gebruikt macht om anderen te domineren.
- Heeft meelopers die hem/haar volgen.
- Zoekt snel conflicten op en lokt ruzies uit.
- Vertoont agressief gedrag tegen anderen.
- Maakt regelmatig denigrerende of sarcastische opmerkingen over klasgenoten.
- Heeft moeite met kritiek en verdraagt geen grenzen.
- Toont weinig inlevingsvermogen en heeft weinig schuldgevoelens over eigen gedrag.

- Gedraagt zich thuis of tegenover leerkrachten vriendelijk, maar vertoont ander gedrag tegenover leeftijdsgenoten.

Social Media

De school hanteert het beleid dat social media als communicatiemiddel niet wordt toegestaan tijdens schooltijd. Dit draagt bij aan het behouden van rust, veiligheid en overzicht binnen de schoolomgeving. Tegelijkertijd erkennen we dat steeds meer van de sociale interactie tussen leerlingen buiten schooltijd online plaatsvindt, via bijvoorbeeld groepsapps of sociale platforms. Pestgedrag dat hier ontstaat, kan negatieve gevolgen hebben voor de sociale veiligheid en dynamiek binnen de klas. De school ziet het daarom als gezamenlijke verantwoordelijkheid om ook in te grijpen wanneer online gedrag buiten schooltijd invloed heeft op het welbevinden en functioneren van leerlingen op school.

Signalen van digitaal pesten ([stalking](#), [ongewenst contact met vreemden](#), [hacken](#), [sexting](#), [grooming en/of sextortion](#)) worden door school even serieus genomen als andere vormen van pesten. Wanneer een melding wordt gedaan of signalen worden opgevangen dat online gedrag leidt tot uitsluiting, ruzie of intimidatie binnen de groep, wordt dit opgepakt binnen het anti-pestprotocol. Hierbij wordt altijd samengewerkt met ouders.

5. Handelen naar aanleiding van eerste signalen

Bij het signaleren van pestgedrag wordt direct gehandeld. Vroegtijdige interventie voorkomt escalatie, verkleint de impact op het gepeste kind en biedt de pester de kans om gedrag tijdig bij te stellen. Daarom wordt al bij de eerste signalen een gesprekje gevoerd met zowel het gepeste kind als de vermoedelijke pester en worden beide ouder(s)/verzorger(s) persoonlijk betrokken.

In het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) van de vermoedelijke pester ligt de nadruk op samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid. De insteek is: *“Wat speelt er bij jullie kind en hoe kunnen we samen verder?”* Het doel is inzicht krijgen in mogelijke achterliggende factoren en samen zoeken naar constructieve oplossingen.

Ouders worden niet alleen geïnformeerd, maar ontvangen waar nodig ook handvatten om hun kind thuis te begeleiden bij het bevorderen van positief gedrag. Zo ontstaat er een gezamenlijke aanpak tussen school en thuisomgeving. Heldere communicatie over het proces, de stappen die

worden ondernomen en de wederzijdse verwachtingen zijn hierbij essentieel.

Wanneer we signalen krijgen van pesten buiten de school wordt contact opgenomen met de ouders en wordt de wijkagent hiervan op de hoogte gesteld. Daarmee wordt voldaan aan de wettelijke inspanningsverplichting van de school.

6. Aanpak pestgedrag

Het anti-pestprotocol wordt ingezet zodra er signalen zijn van pestgedrag, ongeacht of deze afkomstig zijn van leerlingen, ouders of medewerkers. Elk signaal wordt serieus genomen en vormt aanleiding voor zorgvuldig onderzoek en passende actie.

De **Groepsleerkracht** is het eerste aanspreekpunt voor zowel ouders als leerlingen wanneer er zorgen zijn over pestgedrag. Iedere ouder moet zich gehoord en serieus genomen voelen bij het delen van zorgen over het welzijn van hun kind. Binnen onze werkwijze is een open, veilige en respectvolle communicatie met ouders het uitgangspunt. Meldingen of kritische opmerkingen worden altijd benaderd vanuit de wens tot samenwerking.

Wanneer een ouder of leerling zich in een gesprek niet gehoord voelt of behoefte heeft aan een onafhankelijk aanspreekpunt, kan (in vertrouwen) contact worden opgenomen met de **vertrouwenspersoon** van de school. De vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor, denkt mee over vervolgstappen en kan, indien nodig, bemiddelen tussen ouder en school. De volgende fasen beschrijven hoe de school bij signalen van pesten handelt, wie verantwoordelijk is voor welke stap, en hoe ouders actief betrokken worden in het proces.

Fase 1 | Oplossingsgerichte aanpak

Op het moment dat een leerling, ouder of leerkracht een melding maakt van pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

De leerkracht communiceert vanaf de start van fase 1 in ieder geval op de volgende wijze:

- De ouders van de gepeste leerling worden meegenomen in de afweging het protocol te starten en in het daaropvolgende proces.

- Andere ouders van de groep worden via Social Schools geïnformeerd over het gegeven dat er een pestgeval is gesignaleerd en over de aanpak. *(door middel van de steungroep)*.
 - ~~De ouders van leerlingen in de steungroep worden geïnformeerd over deelname aan de steungroep en wat dit inhoudt.~~
 - De *Anti-Pest Coördinator (APC)* wordt meegenomen in het proces. De rest van het team wordt geïnformeerd zodat gezamenlijk kan worden toegezien op het proces *gedurende de schooldag*.
- * Stap 1: gesprek tussen de leerkracht/APC en de gepeste leerling
 De leerkracht *of APC* gaat in gesprek met de gepeste leerling om de situatie in kaart te brengen en het kind zich gehoord en serieus genomen te laten voelen. Samen wordt besproken wat er precies gebeurt, hoe het kind dit ervaart en welke steun nodig is. *Er wordt samen met de leerling een plan gemaakt en de leerling krijgt adviezen. Er wordt ook gevraagd of de gepeste leerling een gesprek wil met de betrokkenen bij het pesten.*
 Nadat dit gesprek heeft plaatsgevonden worden *ouders van de gepeste leerling* op de hoogte gesteld van de gemaakte afspraken en adviezen.
- * Stap 2: gesprek tussen de leerkracht/APC en de pester
 In deze stap voert de leerkracht (of de APC) een gesprek met de pester. Het doel van dit gesprek is om de pester mee te krijgen in het verbeteren van de situatie voor het slachtoffer en het laten ontstaan van een prettiger pedagogisch klimaat voor alle leden van de groep. In dit gesprek wordt duidelijk stelling tegen pesten genomen en wordt met de pester gekeken naar manieren waarop de situatie kan veranderen. Er wordt ook bekeken wat de pester zelf nodig heeft om het pesten te stoppen.
 Nadat dit gesprek heeft plaatsgevonden worden *ouders van de pester* op de hoogte gesteld van de gemaakte afspraken en adviezen.
Ouders van de gepeste leerling worden op de hoogte gesteld dat er een gesprek heeft plaatsgevonden.
- * Stap 3: vervolg interventies
 Na deze gesprekken kunnen de vervolg interventies die met pester en gepeste zijn afgesproken ingezet worden. Mogelijke interventies zijn:
 . No-blame gesprek tussen gepeste en pester.

. Het opzetten van een supportgroep
. Het informeren van de groep over gesprekken die hebben plaatsgevonden. Daarbij is vooraf met zowel de gepeste als de pester besproken wat wel en niet besproken wordt. De groep wordt aangesproken als helpers voor het slagen van gemaakte afspraken.

* Stap 4: Afspraken evalueren

Na 2 dagen, een week en na een maand wordt een kort gesprekje gehouden met zowel de gepeste leerling als de pester. In deze gesprekken wordt nagegaan of het is gelukt om zich aan de gemaakte afspraken te houden.

*Er wordt een terugkoppeling van deze evaluatie aan de ouders van **de gepeste leerling en de ouders van de pester** gegeven.*

Fase 2 | Herstelgesprek

Als het pestgedrag ondanks de eerdere gesprekken niet stopt, wordt de casus opgetild naar een hoger niveau. De APC en de vertrouwenspersoon worden betrokken om de situatie te analyseren en aanvullende interventies te bepalen. De directeur wordt op de hoogte gebracht en neemt, indien nodig, een actieve rol in het vervolgproces.

In deze fase vinden nieuwe gesprekken plaats:

- Tussen APC en/of directeur, de gepeste leerling en diens ouders. Dit om de impact en mogelijke vervolgstappen te bespreken.
- Tussen APC en/of directeur, de pester en diens ouders. Dit om gedragsverandering af te dwingen en duidelijk te maken dat het gedrag niet wordt getolereerd.
- Indien nodig door APC en/of directeur met de hele groep. Dit om de groepsdynamiek en rol van meelopers te bespreken.

Vervolgens vindt een herstelgesprek plaats. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel de 'schade' in de relatie te herstellen. Voorwaarden voor een herstelgesprek zijn dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) willen aanhoren en bereid zijn excuses te maken.

De afspraken worden in fase 2 strikter vastgelegd en er worden duidelijke consequenties benoemd als het pestgedrag aanhoudt. Externe

hulpverleners (bijvoorbeeld GGD of schoolmaatschappelijk werk) kunnen in deze fase worden ingeschakeld om zowel de gepeste leerling als de pester verder te ondersteunen.

Fase 3 | Schorsing

Wanneer het pestgedrag ondanks eerdere interventies blijft voortbestaan en de veiligheid van (een of meer kinderen van) de school in gevaar komt, kan schorsing als maatregel worden ingezet. Dit gebeurt in de volgende gevallen:

- Het pestgedrag is structureel en veroorzaakt ernstige psychische of fysieke schade.
- De pester toont geen enkele bereidheid tot gedragsverandering.
- De eerdere gesprekken en afspraken hebben geen effect gehad.
- De schoolomgeving blijft onveilig voor het gepeste kind en/of andere leerlingen.

Schorsing wordt uitsluitend door de directeur in overleg met het schoolbestuur en de leerplichtambtenaar opgelegd. Ouders worden hiervan officieel op de hoogte gesteld en er wordt een duidelijk traject vastgelegd voor de terugkeer op school. Indien nodig wordt in deze fase ook gekeken naar verdere maatregelen, zoals begeleiding vanuit externe instanties of in uitzonderlijke gevallen verwijdering van school.

Met deze opschalingsaanpak waarborgen we een veilige leeromgeving en maken we duidelijk dat pestgedrag niet wordt getolereerd.

Bronnenlijst

- Map “Anti-pestcoördinator” van Vertrouwenswerk.
- Vreedzame school, katern ‘Werken aan sociale veiligheid’, Uitgeverij: CED